

מפתח מוער - תש"ס

8. נזיקין, הפלות 182 - 195 ה. כיבוד אב, מילה
85. הוצאת דם לאביו על ידי נקז חשמלי השואב דם שיצא ממקומו ונמצא בחלל הגוף. הרב בנימין אורדנטליך. עטרת שלמה, ה, תש"ס, צ-צט.
- בירור צדדי השאלה והטעמים להתיר ולאסור.
86. מעות שנאספו לצורך חולה ולא השתמש בהם. הרב גדעון בן משה. בית אהרן וישראל, פו, תש"ס, מט-נז. חילוקי דינים אם נותנים את המותר אחרי פטירת החולה ליורשיו או לחולים אחרים.
87. האיסור להתרפא בדברי תורה. הרב נפתלי מוסקוביטש. אור ישראל, יח, תש"ס, סה-סט. מותר ומצוה לומר תהילים ודברי תורה לרפואת חולה, אבל דרך לחש מותר רק לחולה שיש בו סכנה.
88. מילה שלא בזמנה כשהיום הרביעי יחול ביום טוב. הרב חנינא בוגיד סעדון. מגיד תשובה, ח"ה, יו"ד, סי' נא, עמ' רנט-רסב.
- תינוק שנולד בניתוח קיסרי בשבת כ"ד באייר, ימולו אותו ביום א' ג' בסיון אע"פ שהיום הרביעי יחול בשבועות.
89. תינוק בחולי נכפה שנימול ביום השמיני, וחזר ובא עליו החולי ומת. רבי מנחם מנדל מניקלשבורג. צמח צדקה, סי' סז, עמ' קעד-קעו.
- אין לבייש את המוהל שנהג כהלכה על פי רופאים יהודים נאמנים.
90. מילתו של חסר משקל שנולד פג. הרב יעקב אריאל. תחומין, כ, תש"ס, 339-341. קביעת זמן המילה על פי משקלו של התינוק. ד"ר סודי נמיר. 342-346.
- פג שהוצא מאינקובטור במשקל נמוך, יש לדחות את המילה עד לאחר שבעה ימים.
91. סם שינה לבני עשר מרוסיה לפני המילה. הרב שלמה זלמן פרידמן. חמד שלמה, סי' עז, עמ' רסז. אין שום חשש לתת לנימול סם שיישן בעת המילה.
92. בן במילת אביו. הרב שלמה זלמן אוירבך, לרב ישראל מאיר לאו, בתשנ"א. מנחת שלמה, תנינא, סי' עט, עמ' רנד.
- כשאין אחרים יכול למול. - בסי' פ עמ' רנה השיב בתשכ"ו לד"ר יעקב לוי על מילת הירוק (צהוב).

93. מציצה ורחיצה בחמין לאחר ברית מילה. הרב ד"ר מרדכי הלפרין. ספר רפאל, קסא-קעו.

פתרון תעלומות רפואיות מהי הסכנה שבגללה נחוצים המציצה והרחיצה בחמין.

94. פדיון הבן לבכור שנולד בניחוח קיסרי. הרב אהרן יוסף אוירבך. עטרת שלמה, ה, תש"ס, פא-פט.

אם הוציא רוב ראשון לבית החיצון יפדוהו בלי ברכה.

95. פדיון הבן בבכור מבחנה. הרב יצחק שמואל שכטר, לרב משה אושרי. ישיב יצחק, ח"ב, סי' ל, עמ' קצ-רו.

יפדה בלי ברכה בשם ומלכות, ויכול לקחת פרי חדש לברכת שהחיינו.

ו. רופאים וחולים, השתלות

96. בעיני הצלה ורפואה. הרב שלמה זלמן אוירבך. מנחת שלמה, תנינא, סי' פו, עמ' רס-רסד.

תשובות מתשכ"ח-תשנ"ג בעיני: קדימה בריפוי ובמכשיר הנשמה, נתינת תרופות הרגעה הגורמות נזק ללא ידיעת החולה, ניתוח פלסטי, הוצאת ממון להצלת חולה, הוצאת אבר ממת לצורך חולה, קביעת המות, השתלות-בסי' צז עמ' רפז-רפח השיב בתשל"ז לרב איסר יהודה אונטרמן על הנאה מאיברי המת, ולצורך לימודי רפואה-בסי' צט סק"ג עמ' רצב תשובה כיצד ינהג רופא אבל-בסי' ק ס"ק ז-ח השיב לפרופ' א"ס אברהם על כלאים בהנדסה גנטית, כניסת כהן לבית חולים.

97. שתי הוספות לפסקי הרב שלמה זלמן אוירבך בהלכות רפואה. הרב ראם צפרי. אסיא, סה-סו, תש"ס, 160-163.

הנושאים: היתר לתרום קרנית; תפילה על חולה סופני המתייסר מאד.

98. בדיני רפואה ופיקוח נפש. הרב אלחנן פרץ. צהר, ז, תש"ס, תנד-תנט.

בין הנושאים: מינון תרופה, שימוש במורפיום, רפואה על ידי אנרגיה בשבת, נסיעה לטיפול, נקיון הגוף, ניתוק מכשירים בשבת לצורך תפילה.

99. מפתח מוער למאמרי רפואה והלכה שנדפסו בספרי השו"ת ובכתבי עת תורניים בשנת תשנ"ה. הרב מאיר וונדר. אסיא, סה-סו, תש"ס, 123-159.

8 פרקים, 69 מקורות, 219 ערכים.

100. רפואה חיים ושלו, סגולות לכל מיני מחלות וצרות. שלמה בנימיני. חולון (תש"ס), 3, 212 עמ', הקדמה, הסכמות, תוכן העינים. חלקו מנוקד.

101. אוצר התרופות והסגולות, צמחי מרפא בספר התהילים. הרב ד"ר יהודה שיטרית, נוטורופט. אשדוד, עמותת בית כנסת אהבת שלום, (תש"ס), 428 עמ', הסכמות, הקדמה.

102. קונטרס חיי רפואה. הרב אברהם יעקב גולדמינץ. זכור לאברהם, תש"ס-א, ח"ב, תתה-תתלא.

לקט הלכות לעוסקים בהצלת נפשות, ודיני חולה ורופא. נדפס כח"ב לספרו בדמיון חיי, עם הערות הרב שמואל אליעזר שטרן.

103. יקרא דחיי השלם. הלכות ביקור חולים ואבלות (כמנהג הספרדים). הרב חיים רבי. נערך ונסדר מחדש לפי המהדורה הראשונה בתש"ם, בתוספת נופך, מקורות והערות על ידי תלמידו אלון כהן. (ירושלים) תש"ס, 20, 435, 15 עמ'.

104. בית מועד א-ב, הלכות והליכות אבילות כמנהג ק"ק תימן, עם מקורות, הערות ועיונים. הרב פנחס קורח. בני ברק תש"ס. בחלק א, פרקים א-ג, עמ' א-ע: דיני ביקור חולים, צוואה ווידוי, גוסס.

105. הלכות ביקור חולים ורפואה. הרב משה מנדל שקלרש. יד משה (פלדמן), תרלה-תרמב.

סידור ההלכות עם מקורותיהם.

106. זכרון יצחק, אוצר דינים ומנהגים גם בהלכות אנינות ואבלות. הרב דוד טהרני. ביתר עילית תש"ס, הסכמות, הקדמה. בעמ' א-יח הפרקים: א. ביקור חולים; ב. דיני הרופא; ג. גוסס.

107. ביקור חולים. הרב חיים משה קורט. בתוך ספרו תפארת משה, דברי חז"ל מגמרות ומדרשים על עניני גמ"ח, הכנסת אורחים, ביקור חולים וצדקה. תל אביב תש"ס, עמ' קנה-קעח.

108. ביקור חולים על ידי שליח. תפילה על החולה שימות. הרב שלום משאש. שמש ומגן, ח"ג, יו"ד, סי' לה, עמ' קעח.

השגות על ספר דברות אליהו, ח"ב, סי' יא.

109. תרפיה באמצעות בעלי חיים. הרב שלמה אבינר. אסיא, סה-סו, תש"ס, 69-71.

מותר לרפא ילדים מוגבלים ואוטיסטים על ידי בעלי חיים טמאים ואינם מוקצה.

110. בדיקות לקידום המדע הרפואי ללא ידיעת החולה. הרב יצחק זילברשטיין. צהר, ז, תש"ס, תלט-תמט.

אין לעשותן בלי קבלת רשות, וכל שכן בקטן או שוטה.-אין לכרות כליה מבן שוטה להשתילה באביו, וכן להיפך.

111. אילחוש אפידורלי בלידה-מבט רפואי והלכתי. ד"ר חנה והרב יואל קטן. אסיא, סה-סו, תש"ס, 72-82.

אין סיבה להימנע מאילחוש אפידורלי המונע את כאב הלידה ואין בו סכנה.-בעמ' 165-178 ויכוח על מאמרם הקודם בענין חשש הפלה בעקבות התקן תוך-רחמי.

112. טיפול רפואי וסיעודי בחולה סופני (גוסס). הרב חיים יעקב שורץ. עץ חיים, ד, תש"ס, שלז-שמג.

בירור אלו פעולות מותרות לעשות כשאינן יודעים אם הוא גוסס.

113. טירוף הדעת בשכיב מרע-אמירת אמת לחולה סופני. הרב יעקב וינר. דברי משפט, ח, תש"ס, שא-שח.

הכללים מתי מותר לגלות לחולה מהי מחלתו ומתי אסור.

114. טיפול בחולה מסוכן. הרב יצחק זילברשטיין. מבית לוי, טו, תש"ס, קמד-קנה.

כללי הזהירות הנדרשים בטיפול בגוסס. מצורפים מכתביהם של שלושה רופאים.

115. בענין השתלת לב וקביעת רגע המוות. הרב דוד חיים שלוש. חמדה גנוזה, ח"ג, סי' יט, עמ' קט-קלח.

התורם מרצונו נוטלים ממנו אבר שהנשמה תלויה בו, ואין חוששים לחיי שעה שלו. קבעו המכשירים דהיום שהוא מת, אין לחוש שימציאו בעתיד מכשירים שיוכחו שעדיין היה חי. מותר להשתיל אבר בעל חי טמא בגוף ישראל, ואם הוא כהן מותר לעלות לדוכן.

116. איברים שהנשמה תלויה בהם לענין קביעת מוות. ד"ר דניאל מלאך. אסיא, סה-סו, תש"ס, 112-120.

חולק על הרב צבי שכטר במאמרו: בדיני מת וגברא קטילא, אסיא, מט-נ, תש"ן, 19-137.

117. תרומת איברים למטרת רווח כספי. הרב אברהם שרמן. תחומין, כ, תש"ס, 353-362.

יכול אדם למחול על צער חבלת גופו למטרה חיובית של מצוה.

118. תרומת איברים מתינוק נפל. הרב יצחק זילברשטיין, לד"ר אלי יוסף שוסהיים. בית הלל, ג, תש"ס, סא.

עובר בעל מום שודאי ימות, יכולה אמו ללדתו ולתרום את איבריו.

119. סחר באיברים. הרב שמואל רבינוביץ. בית הלל, ג, תש"ס, סב-סו.

מן הדין אפשר למכור איברים, אך יש לעשות זאת בפיקוח ובקרה.

120. בדמיך חיי, ליקוט הלכות בענייני תרומת דם. אברהם יעקב גולדמינץ. ירושלים, ארגון לב מלכה, תש"ס, 112 עמ', הסכמות, מבואות. כולל תשובות של רבני זמננו לשאלות שהתעוררו בשנים האחרונות בעבודת הארגון.

121. תרומת מח עצמות וכליה. הרב עדי כהן. בית הלל, ב, תש"ס, מג-מו.

בן דוד שנמצא ראוי לתרום מח עצמות אין לו להימנע מזה, כי כמעט שאין בזה סכנה, המח מתחדש כל הזמן כדם, ובהרדמה אין כאבים מיוחדים.

122. עקירת שן לצורך נוי. הרב דב לנדאו. בית אהרן וישראל, פט, תש"ס, עז-עח, צ, קיח-קכא. מסקנתו לאסור, אבל הרבנים פנחס דיק ויואב רוזנטל חלקו עליו.

123. אנדרוגינוס וטומטום הלכה למעשה. הרב דוד שור. המאור, שעב, תש"ס, 20-13.

דיון בסוגיות הש"ס והפוסקים עד למסקנות ההלכה.

124. חולה המסרב להשתמש בתרופות. הרב אלחנן הלפרין. שדה אלחנן, ח"א, סי' ס, עמ' עח-עט.

מותר לרופא להטעותו ולהתעסק ברפואתו.

125. סירוב לטיפול רפואי מציל-חיים. פרופ' אברהם שטיינברג. ספר רפאל, תקעא-תקפ.

היבטים אתיים, משפטיים והלכתיים בביצוע ניתוח הצלה למרות התנגדות החולה או אפוטרופסו.

126. בענין ניתוח מתים. הרב מאיר יוסט. אמרי מאיר, סי' טו, עמ' סז-סט.

מפריך את כל סעיפי ההיתר של מחבר אחד. -בסי' כד עמ' קו דן בסירוס על ידי נכרי.

127. ניוול המת. הרב שלמה שניידר. בתש"ה. שו"ת דברי שלמה, ח"א, סי' כו, עמ' רעט-רפב.

בירור צדדי האיסור של ניתוחי מתים, ומתי מותר משום פיקוח נפש. -בסי' סו עמ' תקכ-תקמב דן על סומא במצוות לא תעשה.

128. קבר אינו מטמא באהל. דרור פיקסלר. תחומין, כ, תש"ס, 376-387.

הצעות לפתרון בעית טומאת כהנים בבתי החולים.

ז. נשים, הפריות

129. גינקולוגיה, גנטיקה, פוריות ויילודים לאור ההלכה. חלק ב. דברים שנאמרו בכינוס השנתי השני לרבנים ורופאים בשנת תשנ"ח במרכז שערי צדק. העורך: יואל קטן. ירושלים, המחלקה לרפואה והלכה של הרבנות הראשית והמועצה הדתית, תש"ס, 117 עמ'.

130. בעיני רפואה. שאלות הרב יגאל שפרן, ותשובות הרב מנחם מנדל שפרן. עטרת שלמה, ה, תש"ס, עד-עז.

הריון קובע את האמהות ולא תורמת הביצית, ובכל אופן ביצירת תאים מלאכותית אין לומר שהאב הוא גם האם ולהיפך; זרע שנלקח מאדם אחרי מותו, אין להחשיבו כבנו; רצוי להרדים למילת ילד בן חמש, ולא להמתין עד שיגדל.

131. הריון מלאכותי. הרב יעקב עדס, בתש"ו. חדות יעקב, ח"ב, אה"ע, סי' מג, עמ' קפח-רב.

אוסר להזריק זרע מאדם אחר לאשת איש, והמעשה של בן סירא היה בדיעבד.

132. יחוס הולד. הרב שלמה זלמן אוירבך. מנחת שלמה, תנינא, סי' קכד, עמ' תמז-תנז.

בירור אחרי מי מתיחס הנולד מהזרעה מלאכותית.

133. אם פונדקאית. הרב אליהו בן חיים. בית יצחק, כח, תשנ"ו, 171-174.

שתי הנשים נחשבות אמהות, וצריך להיזהר מעירוב רחם גויה או מאיסור קרובים.

134. דיני היוחסין בהפריה מלאכותית. הרב זאב פרוינד. עטרת שלמה, ה, תש"ס, רו-ריד.

בירור אם הולד מתיחס לאביו או לא.

135. רופאים שביצעו הפריה מבחנה אחרי מיתת הבעל ונולד לאשה בן קיימא. הרב יאיר חדאד. דבריך יאיר, ח"ב, סי' לב, עמ' רב-רה.

פטורה מחליצה ומיבום.

136. הזרעה מלאכותית. הרב אליהו שמעון בן שושן, בתש"ל. ויען אליהו, סי' נ, עמ' קסח-קסט.

הפרטים הנדרשים כדי שיוכלו לבצע את ההזרעה.

137. הזרעה מלאכותית בישראל, בממזר ובגוי. הרב אריה ליב ברוך. דברי משפט, ו, תש"ס, כא-ל.

כולל דיון על הזרעה בבת כהן, ואם מלים הנולד בשבת.

138. על תרומת ביצית, פונדקאות, הקפאת זרעו של רווק, ונטילת זרע מהמת. הרב זלמן נחמיה גולדברג. אסיא, סה-סו, תש"ס, 45-49.

חילופי שאלות ותשובות עם חברי הועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים.

139. אדם הנוצר על ידי שיבוט. הרב ישראל יעקב כהן. דברי משפט, ו, תש"ס, נ-נח.

העלאת שבע אפשרויות מהי הגדרתו.

140. אבהות לאחר מיתה. הרב יגאל בצלאל שפרן. תחומין, כ, תש"ס, 347-352.

יש להימנע מהזרקה זרע לאלמנות על מנת להוליד מהבעל המנוח.

141. אם פונדקאית. הרב אביעד טרופ. עטרת שלמה, ה, תש"ס, ק-קכב.

בירור התוצאות להלכה לפי השיטות השונות מי נחשבת האם.

142. ולד הנולד מבטן הפונדקית. הרב דוד חיים שלוש. חמדה גנוזה, ח"ג, סי' כז, עמ' קעד-קעח.

מכלול השאלות הקשורות לעצם ההפרייה, הורות, יחוס וכהונה.

143. שמירת מידע על הורות ביולוגית. ד"ר מרדכי הלפרין. אסיא, סה-סו, תש"ס, 83-111.

נסיגה מדו"ח הבינים של ועדת אלוני לבחינת הנושא של הפרייה חוץ גופית, כולל פרסום ראשון של דו"ח הביניים.

144. הנדסה גנטית. הרב חזקיהו יוסף כהן. עטרת שלמה, ה, תש"ס, קכג-קנה.

יש לנושא זה השלכות הלכתיות בזרעים, בבעלי חיים ובאדם.

145. הנדסה גנטית בצמחים-רקע מדעי והיבטים הלכתיים. פרופ' אליעזר גולדשמידט-ד"ר אריה מעוז. אסיא, סה-סו, תש"ס, 50-68.

עם תשובת הרב שאול ישראלי בתשנ"ג לשאלת הרב יואל פרידמן על הכלאה גנטית של מינים שונים.

146, 147. חשש ממזרות מאיסור אשת איש. הרב אלחנן הלפרין. שדה אלחנן, ח"א, סי' נ, עמ' סט.

אין לקבוע משפט אבהות בהסתמך על מדע הרפואה שדם הילד אינו זהה לשל אביו, ואין כאן חשש כלל-בסי' נז עמ' עו פסק, שאבילות נוהגת במי שטעה וסבר שעושה מצוה במסירת גופתו למחקר רפואי.

148. גר עם שתי אחיות, ונולדו לו מהשניה ששה בנים. הרב שלום משאש. שמש ומגן, ח"ג, אה"ע, סי' כח, עמ' רסא-רסג.

אין לסמוך על בדיקת הרופאים עשרים שנה אחרי הנישואים שאינה מסוגלת ללדת, ואין זה מספיק לעשות קידושיה טעות.

149. היתר ממזרות. הרב אברהם דב ברקוביץ. דברי משפט, ו, תש"ס, צב-קכח.

הרס שלוש משפחות כשאת איש זינתה, ונתנה הזרע שבכיס לאשת איש חברתה שתתעבר וילדה בן.

150. ממזרות ובדיקת רקמות. הרב שלום משאש, הרב עובדיה יוסף. שמש ומגן, ח"ג, אה"ע, סי' יז-יח, עמ' רלג-רלז.

אין לסמוך בוודאות על בדיקת הרקמות, והבן אינו ממזר וכשר לבוא בקהל. גם בסי' נב עמ' רצז פסק כך על צעיר אחר.

151. מתו שני בעליה הראשונים ממחלות. הרב רחמים חי חויתה הכהן. שמחת כהן, אה"ע, סי' ז, עמ' ה-ו.

לפי נתוני השאלה הותר לה להינשא לבעל שלישי.

152. פצוע דכה שכפאוהו לגרש. רבי מנחם מנדל מניקלשבורג. צמח צדקה, סי' כא-כב, עמ' עה-עז.

בכפיה מן הדין אין חשש של גט מעושה. -אין בעל נאמן לטעון שיש לאשתו מום שאינו מבורר.

153. פצוע דכה מחמת בעיטה. הרב שאול דוד יהודה בוצ'קו. תחומין, כ, תש"ס, 388-391. פסול פצוע דכה בסריס. הרב מנחם דב גנק. 392-396.

חמישה פתחים להתיר בבעיטה. בירור ההלכה אם מי שעבר ניתוח פרוסטטה מותר לבוא בקהל.

154. היתה ביצה אחת שלו קטנה ברביע מהשניה. הרב רחמים חי חויתה הכהן. שמחת כהן, אה"ע, סי' ג, עמ' ב-ד.

בנסיבות השאלה אין לו דין פצוע דכה, ומותר לבוא בקהל. בסי' ד התיר מי שנולד עם ביצה ימנית בלבד.

155. הגדרת סריס חמה ואיילונית. ד"ר דניאל מלאך. ספר רפאל, שכט-שמב.

סיכום דעות הראשונים והפוסקים בנושאים אלו.

156. סירוס לזמן. הרב מרדכי גרוס. דברי משפט, ו, תש"ס, קלו-קלח.

רשאי אברך ליטול גלולות שידכאו את עודף ההורמונים שלו.

157. נשים המשמשות במוך בזמננו. הרב דוד שור. המאור, שעד, תש"ס, 35-39.

סיכומים מתי מותר להשתמש באמצעים השונים למניעת הריון.

158. אשה שתסתכן אם תתעבר ותלד. הרב רחמים חי חויתה הכהן. שמחת כהן, אה"ע, סי' ה, עמ' ד.

מותר לה ליטול תרופות להפיל את העובר. -בסי' ו התיר במקום סכנה לשמש במוך.

159. העומד להשתדך עם מי שהסירו את רחמה. הרב משה שטרן. עטרת צבי, קכו-קכט.

חובה על כל מי שיודע מזה להציל את החתן.

160. גירת שנתגיירה עם בעלה, ויש עדות רופא נאמן לפי בדיקות שאינה בהריון. הרב דוד חיים שלוש. חמדה גנוזה, ח"ג, סי' כ, עמ' קלח.

יכולים להינשא אפילו לפני תשעים יום. -בסי' כא עמ' קלט ביאור רפואי מדוע הנולד לשבעה חי ומחללים עליו את השבת, ובן שמונה הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו.

161. היתר נישואין לפנויה שילדה ורוצה להינשא תוך כ"ד חודש. הרב יעקב אליעזרוב. דברי משפט, ו, תש"ס, קנח-קסד.

- מותר לה להינשא תוך הזמן, מכיון שלא הניקה מעולם את בנה מסיבות רפואיות.
162. מעוברת ומינקת חבירו. הרב שניאור פרדס. דברי משפט, ו, תש"ס, קעג-ר.
- דיונים באפשרות נישואין תוך כ"ד חודש בהזרעה מלאכותית, אם פונדקאית, גבר עקר, ועוד.
163. טיפול רפואי על ידי חובשת. הרב שמואל זעפרני. המאיר לארץ, 33, תש"ס, 65-69.
- לכתחילה יש לעשות הכל שחייל יטופל על ידי חובש, וחיילת על ידי חובשת.
164. יחוד אשה אצל הרופא. הרב שלמה זלמן פרידמן. חמד שלמה, סי' סט, עמ' רנז-רנח.
- יש לצרף להקל כשבעלה ממתין בחוץ, וכל שכן כשהרופא מרשה לו להיכנס.
165. אלמנה חולנית שנשבעה לפני שני נאמנים שלא קיבלה כתובתה ומתה. רבי מנחם מנדל מניקלשבורג. צמח צדקה, סי' כח, עמ' פו-פט.
- פרטי ההלכות אימתי יוכלו יורשיה לגבות את כתובתה.-בסי' נו עמ' קנו דן בעסק הגט שנמסר לנשתתית.
166. חיקור דין בענין מורדת. הרב שלום משאש. שמש ומגן, ח"ג, אה"ע, סי' מז, עמ' רצא.
- אין כופין גירושין לפי טענת האשה שנתעברה מאחר והפילה, ואין ממש בתעודת רופא שהביאה על כך. הסכימו עמו בתשל"ז הרבנים ציון אבן דנאן ורחמים הלוי.
167. פסק דין בנישואי חרש וחרשת. הרבנים אברהם דב לוי, שמואל ביבס, ברוך שרגא. פסקי דין ירושלים, ו, תשנ"ט, רנז-רנט.
- הרבנים הראשיים יערכו את החופה ויכתבו הכתובה לזוג האינטליגנטי המבין בשפת הסימנים.-בעמ' רסג-רסה פסקו שחרשת שזינתה וילדה בן לא נאסרה לבעלה, ואין הבן פסול לקהל.- בעמ' רעג-רעד פסקו לאומנת שגידלה ילד חרש ולא הוכיחה כדבעי שאמו יהודיה, שאין לאשר יהדותו או לערוך לו גיור לחומרא.
168. תביעת שלום בית ומורדת בחרשים אלמים. הרב אברהם ח. שרמן. דברי משפט, ז, תש"ס, קכב-קלח.
- חכמים תיקנו להם קידושין, ויש להם כתובה מיוחדת. אין מכריזים עליה כמורדת, ואין לבעל זכות ממון ברכוש.
169. חלתה בעיר מגוריהם החדש, ורוצה לשוב למקומה הקודם. הרב רחמים חי חויתה הכהן. שמחת כהן, אה"ע, סי' ל, עמ' צט-ק.
- מתקבלת טענתה שהחום מזיק לבריאותה, ועליהם לשוב לג'רבה בה יש אויר צח.
170. חובת ריפוי של בעל לאשתו ואב לילדיו. הרב אברהם דב לוי. שערי צדק, א, 192-204.

פרטי ההלכות עד כמה חייב בריפוי כשכספו אזל, והם דורשים רפואה פרטית.

171. היתר לישא אשה בנשתטית אשתו. הרב נפתלי צבי שמרלר, בתש"ג. אמרי נפתלי, ח"ב, סי' קמד, עמ' שו-שח.

כשרופא מומחה קבע שלא תתרפא ממחלת הרוח שלה-יש להתיר לו לישא אשה על אשתו.

172. גירושין בחסר דעת. הרב רחמים חי חויתה הכהן, בתרע"ט. שמחת כהן, אה"ע, סי' מז, עמ' קכב-קכד.

אין קידושיו קידושין, ואסור לו לישא אחרת.-בסי' מח, מט, נד, דן בנישואי אשה חסרת דעת.-בסי' נה עמ' קלב הורה מה דינו של נשוי שלוש שנים ואין לו גבורת אנשים.

173. הגדרת שוטה בהלכה. הרב יצחק זילברשטיין. דברי משפט, ז, תש"ס, תכו-תלה.

לא כל חולה נפש יש לו לפי התורה דין שוטה.

174. טענת מקח טעות כשהאשה חולת אפילפסיה (נפילה). הרב יעקב אליעזרוב. דברי משפט, ח, תש"ס, קלו-קמב.

עליה לקבל גט, ובינתים פטור הבעל ממזונותיה.

175. טען אחרי הנישואין שיש לה ריח הפה ומום ברגל. הרב רחמים חי חויתה הכהן. שמחת כהן, אה"ע, סי' כא, עמ' צ-צא.

אין בטענותיו כלום, וחייב בשאר כסות ועונה.-בסי' כב-כג עמ' צא-צד דן על ביטול נישואין בטענה שהיא חסרת דעת.

176. חיוב בעל בגט עקב חיובו בפריה ורביה. הרב נחום פרובר. דברי משפט, ו, תש"ס, סו-עד.

לא עלה בידי הבעל לקיים יחסי אישות עם אשתו, חייב לתת לה גט.

177. גירושין לצורך קיום מצות פריה ורביה. הרב יעקב אליעזרוב. דברי משפט, ו, תש"ס, נט-סה. הרב אברהם ח. שרמן. עה-פח.

לראשון ספק אם טענת הבעל כנה, ומספק אין לחייבה בגט. לשני טענת הבעל אינה כנה, ויש לדחות את תביעתו לגירושין.

178. דין משותק לענין גט. הרב שלום משאש. שמש ומגן, ח"ג, אה"ע, סי' סח, עמ' שי.

בדקוהו בשעת הכתיבה והבין הכל יכולים לתת הגט, אף כי לפעמים מתעייף ומתבלבל.

179. גירושין של חרש מומר על ידי שליח. הרב יעקב עדס, לרב יצחק אייזיק הרצוג. חדות יעקב, ח"ב, אה"ע, סי'

כא, עמ' קכב-קכד.

הוראות לביצוע שני גיטין על ידי שליח הולכה.

180. חליצת איטר רגל. הרב רחמים חי חויתה הכהן, הרב כלפון משה הכהן. שמחת כהן, אה"ע, סי' סג-סד, עמ' קנ-קנג.

הוראות למעשה כיצד לנהוג כשהיבם הוא איטר רגל.

181. דין איטר בעבודה ובחליצה. הרב אורי כהן. מעלין בקודש, ב, תש"ס, 77-84.

בירור דעות הראשונים והאחרונים בנושא.

ח. נזיקין, הפלות

182. כשרות חרש המדבר לעדות. הרב שלום יצחק מזרחי. דברי משפט, ו, תש"ס, תלד-תמ.

העיקר כדעת הרמב"ם והשו"ע (ח"מ, לה, יא) שפסול לעדות.

183. גשר שיניים שהודבק בדבק זמני ואי אפשר יותר לתקנו. הרב פנחס משה לנדמן. בית דוד-זכרון טוביה, תריז-תרכג.

עברו עשר שנים מהטיפול, פטור הרופא מאחריות ממונית ואפילו מדיני שמים.

184. תביעת שכר טיפול שיניים. הרבנים אברהם דב לוין, שמואל ביבס, ברוך שרגא. פסקי דין ירושלים, ו, תשנ"ט, כט-לא.

על הנתבע להוכיח שהטיפול לא היה טוב ולכן פנה לרופא אחר.

185. שכרו של רופא שיניים שטיפל ולא הצליח לרפא את השורש. הרב יצחק זילברשטיין. בית דוד-זכרון טוביה, רנו-רנט.

יש לשלם לו את הסכום המלא, אלא אם כן קבע אבחנה לא נכונה, ונתן טיפול לא מתאים. -בעמ' רנט-רס דן ברופא שקיבל תשלום למונית ונסע באוטובוס, אם צריך להחזיר. -בעמ' רס-רסא מסתפק אם מלמד מעולה יכול להתפטר כדי לטפל באביו החולה. -בעמ' רסה-רעא בירווי הלכה בענין הלנת שכר רופא. -בעמ' תקנח השיב על רופא ששיחרר חולה מבית חולים, והלה נפל מחולשה ושיבר שיניו.

186. חיוב נזיקין של הרופא. הרב יצחק זילברשטיין. שחר אורך, תש"ס, שיג-שיח.

על הרופא המרפא יש תקנת חכמים שפטור בדיני אדם, אבל פעמים שחייב.

187. תשלומי רופא שקלקל. הרב צבי שכטר. שערי צדק, א, 49-56.

רופא החוזר על שגיאתו פעמיים ושלוש דינו כפושע וחייב לשלם.

188. רופא שטעה. תאומים המחוברים בשעת לידה. דניאל שטיין. בית יצחק, לא, תש"ס, 309-319, לב, 172-181.

עיונים בדברי האחרונים שעסקו בשאלות אלו.

189. בעלות על עוברים ונזקיהם. הרב בנימין בירנבוים. דברי משפט, ו, תש"ס, לא-מט.

רופאים שגרמו נזק לעובר, אם חייבים לשלם ולמי.

190. צעקת תינוק. דברים בגנות ההפלות. התפתחות העובר. הרב דוד גבריאלי. חולון, ישיבת עטרת חכמים, (תש"ס), 100 עמ', הסכמות.

191. אמא! רחמי עלי, אל תפילי אותי. ליקוטים מדהימים על נושא ההפלות ותוצאותיהן. אסף ליקט וחידש שאול בוטביקה. בני ברק תש"ס, 10, 149 עמ', הסכמות, הקדמה.

192. הפלת עוברים. משה ארבל. אור תורה, שפז, תש"ס, תג-ט.

סקירת מקורות ההלכה ודעות הפוסקים גם על דילול ותאומי סיאם.

193. מניעת הפלות. הרב יוסף שלום אלישיב, לד"ר אלי יוסף שוסהיים. בית הלל. ג, תש"ס, נט-ס.

תבורך אגודת אפרת המונעת הפלות גם של פסולי קהל וכדומה.

194. ישראל שבא על הכותית ונתעברה ממנו. הרב יצחק שמואל שכטר. ישיב יצחק, ח"ב, סי' מ, עמ' רפה-ש.

תוך מ' יום יכול לומר לה להפיל, ואם יש חשש למצבו הנפשי או ליהדותו יכול לומר לרופא עכו"ם להפילו. יש להקל על ידי כדורים, תוך ג' חודשים לעיבורה.

195. בעלת תשובה מעוברת בממזר. הרב יצחק שמואל שכטר, לרב שמואל אליעזר שטרן. ישיב יצחק, ח"ב, סי' מז, עמ' שמז-שנא.

תוך מ' יום לעיבורה מותר לה להפיל, ובפרט שיש חשש רציני שייגרם לה משבר נפשי ורוחני, ויהיה פגם ובזיון גדול לה ולמשפחתה. מוטב בגרמא על ידי כדורים או סם המשלשל.